

VEJLEDNING
TIL
TILRETTELÆGGELSE OG GENNEMFØRELSE AF FAGET
FARMAKOLOGI OG MEDICINHÅNDBTERING

UDDANNELSEN TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

FORORD

Danske SOSU-skoler modtog i maj måned 2017 en anmodning fra det faglige udvalg PASS om at facilitere et samarbejde om fælles rammer for den obligatoriske prøve i farmakologi og medicin håndtering. Det faglige udvalg har udarbejdet et oplæg til en sådan fælles ramme.

På den baggrund har foreningen taget skridt til at etablere et samarbejde skolerne imellem for at udvikle faget farmakologi og medicin håndtering og derigennem styrke elevernes kompetencer- herunder at udvikle en fælles ramme til inspiration for afviklingen af den obligatoriske prøve. Foreningen deler det faglige udvalgs ønske om øget kontinuitet i og bedre koordination af skolernes bestræbelser på at udvikle faget yderligere.

Det er foreningens generelle holdning at systematiseret vidensdeling og erfaringsudveksling skal bidrage til øget kommunikation mellem skolerne og til udvikling af en fælles tilgang til faget. Og at sådanne processer bør foregå i et tæt samarbejde med praktikken og parterne.

Denne vejledning er et konkret resultat af et sådant skolesamarbejde og kan frit anvendes af den enkelte skole som inspiration for den lokale tilrettelæggelse og gennemførelse af faget.

Den enkelte skoles autonomi for så vidt angår planlægning og tilrettelæggelse tilsidesættes naturligvis ikke gennem dette initiativ. Det er fortsat, gennem lokal tilrettelæggelse, den enkelte skoles ansvar og opgave at tilrettelægge undervisningen og eksamen i faget.

Arbejdsgruppens deltagere er

Jean Hagstrøm, SOSU C
Hanne Stilling Meilgaard, SOSU Nykøbing
Susanne Krogsgaard, SOSU Randers
Ilse Jæger, SOSU C
Michael Kümmel, sekretariatet

På foreningens vegne vil jeg gerne takke arbejdsgruppen for deres bidrag til dette arbejde. Jeg håber på deres skolars velvilje til fortsat at stille dem til rådighed for formidlingen af de overvejelser, der ligger til grund for denne vejledning.

Jeppe Rosengaard Poulsen
Formand
Danske SOSU-skoler

BAGGRUND

PASS – det faglige udvalg for den pædagogiske assistent uddannelse og social- og sundhedsuddannelsen - har anmodet Danske SOSU-skoler om et samarbejde om at sikre et ensartet niveau i faget farmakologi og medicin håndtering.

Dette skal opnås ved dels et tættere samarbejde skolerne imellem såvel som mellem den enkelte skole og praktikstedet. Dette søges opnået ved udarbejdelsen af dette forslag til fælles retningslinjer for den obligatoriske prøve i faget og forslag til undervisningsforløb/tilrettelæggelse, der kan lede frem til prøven.

Arbejdsgruppen er fuldt ud opmærksom på den enkelte skoles autonomi i forhold til tilrettelæggelse og gennemførelse af såvel undervisning som prøver. Nærværende forslag er således alene til inspiration for skolernes ledelse, undervisere og det lokale uddannelsesudvalg.

Den optimale fordeling/placering fordrer muligheder for en inddragelse af stof især fra fagene

Somatisk sygdom og sygepleje

Psykisk sygdom og sygepleje

Naturfag (respektive matematik/kemi for EUX-elever)

Endvidere finder arbejdsgruppen, at eleverne med fordel kan indsamle data fra såvel første som anden praktikperiode. Dette vil styrke deres praktiske erfaringsgrundlag betydeligt og dermed skabe bedre rammer for den obligatoriske prøve.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at undervisningen i faget fordeles over de første tre skoleperioder med den obligatoriske prøve placeret på 3. skoleperiode. Derved opnås dels en udstrækning i tid, som er afgørende for elevernes læring dels optimale muligheder for synergi med såvel andre fag som elevens læring og erfaring i praktikken.

Vejledningen indeholder dog også et forslag til en tilrettelæggelse af faget og prøven på uddannelsens første to skoleperioder, der kan understøtte en placering af den obligatoriske prøve på 2. skoleperiode. Det er imidlertid arbejdsgruppens indstilling, at en sådan tilrettelæggelse ikke i fuldt omfang udnytter de potentialer, der er i synergier såvel øvrige fag som i 2. praktikperiode. Tidsmæssigt findes det også, at en sådan tilrettelæggelse udfordrer elevernes læring gennem et u hensigtsmæssigt og unødigt pres.

Det forslag til en fælles ramme for tilrettelæggelse og afvikling af den obligatoriske prøve i faget farmakologi og medicin håndtering, som er indeholdt i denne vejledning, tager i vid udstrækning udgangspunkt i det forslag til fælles rammer for prøve som det faglige udvalg lod udarbejde tidligere på året.

De foreslåede løsninger respekterer fuldt og helt bestemmelserne i såvel hovedbekendtgørelsen, uddannelsesbekendtgørelsen som i eksamensbekendtgørelsen om den enkelte skoles opgaver, ansvar og pligter i forhold til tilrettelæggelse af undervisningen og gennemførelsen af prøven. Disse retningslinjer udelukker imidlertid ikke, at skolerne af egen drift samarbejder om at udvikle et fælles grundlag for tilrettelæggelse og gennemførelse af både undervisning og prøver.

Fagets mål og rammer

Uddannelsesbekendtgørelsen

I hht. til uddannelsesbekendtgørelsen - BEK 616 af 31/05/2017 Bekendtgørelse om uddannelsen til social- og sundhedsassistent - §4, stk. 1, kompetencemål 10 kan eleven ”selvstændigt varetage medicindispensering og medicinadministration i henhold til gældende lovgivning og arbejdspladsens kliniske retningslinjer og procedurer.”

Herudover har enkelte øvrige kompetencemål en indirekte eller delvis berøring til faget. Det drejer sig om kompetencemålene 1, 11 og 13 i uddannelsesbekendtgørelsen.

De fagspecifikke mål præciseres i Uddannelsesordningen for social- og sundhedsassistentuddannelsen - gældende fra 1. januar 2017:

Farmakologi og medicin håndtering - 16391
Bedømmelse: Standpunktsbedømmelse efter 7-trinsskalaen Præstationsstandard: Avanceret niveau Varighed: 3 uger
<ol style="list-style-type: none">1. Eleven kan anvende viden om lovgivning, instrukser, vejledninger og lokale procedurer til at forklare social- og sundhedsassistentens ansvar og kompetenceområde til selvstændigt at kunne varetage medicin håndtering i gældende praksis, herunder delegering, videredelegering, ledelsens ansvar og akkreditering.2. Eleven kan anvende viden om kvalitetssikring og utilsigtede hændelser (UTH) til selvstændigt og i det tværfaglige samarbejde at kunne fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicin håndtering i praksis, herunder dokumentere, indrapportere samt følge op på embedslægetilsyn.3. Eleven kan anvende viden om anatomi og fysiologi til at forklare lægemidlers farmakokinetik, herunder absorption, distribution og elimination og farmakodynamik.4. Eleven kan anvende beregninger af medicin for at fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicin håndtering.5. Eleven kan anvende viden om almen og speciel farmakologi, herunder psykofarmaka til at observere virkninger og bivirkninger samt forklare kontraindikationer, interaktioner og dispenseringsformer inden for de mest almindelige hovedgrupper, herunder hvilken betydning det har for observationen af borgere og patienter.6. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogiske metoder, redskaber og praksisformer, herunder vejledning, motivation og selvadministration i samarbejdet med borgere, patienter og pårørende i primær og sekundær sektor, herunder samarbejde med almen praksis til at øge kvaliteten og patientsikkerheden ved medicin håndtering.7. Eleven kan anvende viden om hygiejne og risikofaktorer ved medicin håndtering herunder arbejdsmiljøudvalgets opgave og arbejdsmiljøcertificering til at forebygge arbejdsskader i praksis.

Der afvikles en obligatorisk prøve i faget. (jf. forslag til fælles ramme nedenfor) i hht. uddannelsesbekendtgørelsen, BEK 616 af 31/05/2017, §6, stk. 3.

Pædagogisk og didaktisk formål

Formålet med fælles retningslinjer for farmakologi og medicin håndtering er at understøtte en vekseluddannelse med en skoledel og en praktikdel, hvor der er tydelig sammenhæng mellem teori og praksis. På hovedforløbet synliggøres denne sammenhæng gennem et samspil mellem kompetencemål, fagmål og praktikmål.

Arbejdsgruppen finder, at dette forslag til fælles retningslinjer kan være med til at øge elevernes mulighed for at integrere praktiske erfaringer og teoretisk viden for at begrunde handlinger og etiske overvejelser i forhold til farmakologi og medicin håndtering.

I skoledelen får eleverne den fagspecifikke viden, som de kan koble til opgave- og problemløsningen ude i praktikdelen. Ved at arbejde ud fra de fælles retningslinjer i praktikdelen kan eleverne erfare, hvordan teoretisk viden kan understøtte praktiske færdigheder. Elevernes kommende fagidentitet bliver styrket, når der er mulighed for i praksis at træne og udvikle det, eleverne har lært på skolen.

De fælles retningslinjer lægger op til at tilrettelægge farmakologi og medicin håndtering på tværs af flere uddannelsesspecifikke fag og naturfag, så eleverne kan opleve en helhed, hvor fagene supplerer hinanden, og hvor teori understøtter problemløsning i praksis.

De fælles retningslinjer tager afsæt i en tilgang, hvor eleven indsamler data i praktikken. Disse data inddrages i undervisningen og kan være med til at understøtte arbejdet med målene for faget. De indsamlede data fra praktikken kan anvendes i fx projekter, caseforløb og simulationsundervisning, så eleven kan fordybe sig i praktiske situationer og problemstillinger og udarbejde et materiale, som kan fungere som eksaminationsgrundlag ved prøven for farmakologi og medicin håndtering.

Placering og tilrettelæggelse af prøven

Prøvens placering i skoleperiode 2, 3 eller 3A har betydning for elevens mulighed for at koble teoretisk viden og praktiske erfaringer samt skabe sammenhæng mellem faget farmakologi og medicin håndtering og øvrige fag i uddannelsen.

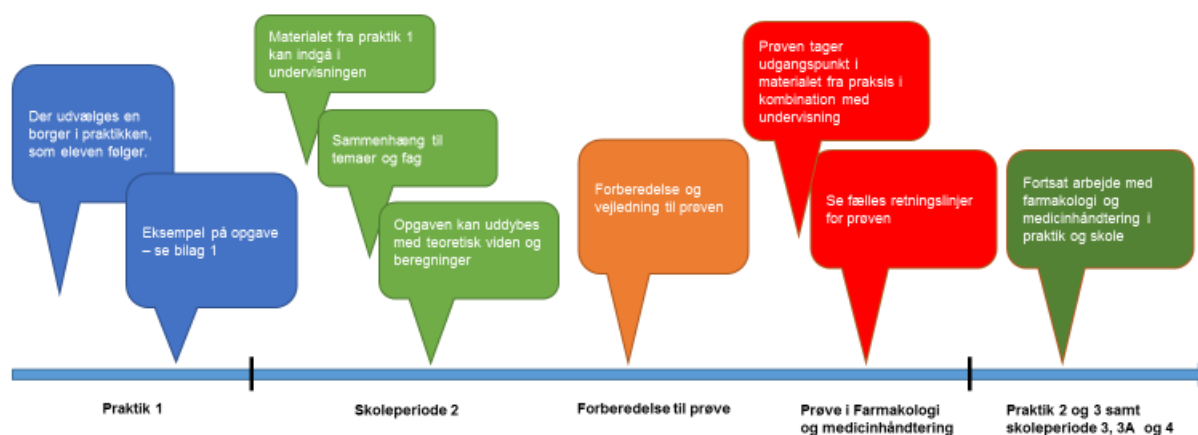
Der er udarbejdet to eksempler på, hvordan farmakologi og medicin håndtering kan tilrettelægges, hvis den obligatoriske prøve placeres på henholdsvis

- Skoleperiode 2
- Skoleperiode 3 eller skoleperiode 3A

Eksempel 1 med prøve i skoleperiode 2

Forløbet illustrerer en prøve i skoleperiode 2.

Figuren viser afholdelse af prøve i skoleperiode 2.

Skemaet beskriver afholdelse af prøve i skoleperiode 2.

Eksempel 1	Vejledende varighed	Tema	Indhold/Emner	Øvrige fag i temaer
Skoleperiode 1 5 uger	1 uge	Social- og sundhedsassistent	Grundlæggende forståelse for assistentens og de øvrige faggrubers kompetenceområder, herunder intro til delegering.	Alle fag, undtagen Farmakologi og medicin håndtering.
Praktik 1A 22 uger			Arbejde teoretisk med medicinens virkning og bivirkning og anvende denne ved observation af borgere. ¹	

¹ Det forudsættes, at hjælpere med merit gør sig bekendt med disse mener forud for optag til skole.

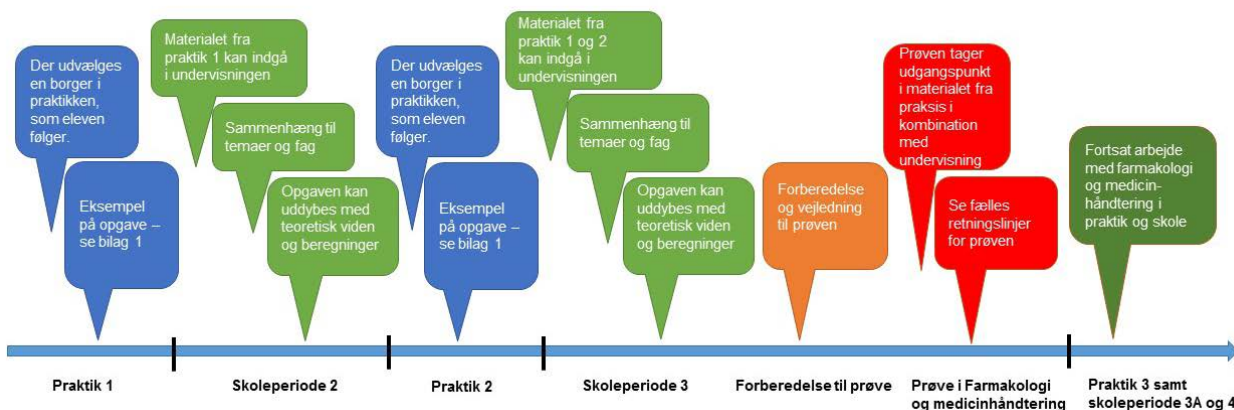
Skoleperiode 1A 2 uger	1 uge	Medicin håndtering og lovgivning 1	Sundhedslov. Autorisationslov. Delegering/videre delegering. Instrukser og vejledninger. Anatomi og fysiologi. Intro til farmakokinetik og farmakodynamik i forhold til udvalgt organ fx mave/tarmsystemet. Intro til farmakologi opgave i praktik 1B.	Somatisk sygdom og sygepleje Kvalitet og udvikling
	----- 1 uge	----- Tidlig opsporing 1	----- Anatomi og fysiologi. Intro til farmakokinetik og farmakodynamik i forhold til udvalgt organ som fx nyrerne. Kvalitetssikring – UTH – risikobaseret tilsyn. Intro til Farmakologi opgave i praktik 1B.	
Praktik 1B 18 uger			Udarbejdelse af farmakologi opgaven, som kan integreres i undervisningen.	
Skoleperiode 2 15 uger	1 uge	Medicin håndtering og lovgivning 2	<i>Integrere Farmakologi opgaven i undervisningen på S2 ved dels at inddrage denne i temaerne, hvor det er muligt, og dels ved at eleven kan uddybe sin besvarelse med ny viden fra temaerne – opgaven kan herved udgøre eksaminationsgrundlaget.</i> Fortsat farmakokinetik og farmakodynamik – anatomi og fysiologi. Speciel farmakologi, herunder virkning og bivirkning, kontraindikationer, interaktioner, dispenseringsformer samt hovedgrupper. Opsamling på lovgivning og delegering.	Alle fag indgår med mål i temaerne.

	----- 1 uge	----- Behandling i psykiatrien	----- Pædagogiske metoder, herunder vejledning, motivation og selvadministration – samskabelse, concordance, compliance (engelsk adherence). Sektorovergange og samarbejde med almen praksis og apotek.	
	----- 1 uge	----- Medicin og dokumentation	----- Medicinregning. Hygiejne og risikofaktorer. Arbejds miljø. Mundtlig og skriftlig dokumentation.	
Obligatorisk prøve	1 uge	Prøve i Farmakologi og medicin håndtering	Slutning af skoleperiode 2. Der er mulighed for opsamling på alle målene samt forberedelse til prøven, herunder udarbejdelse af disposition. Eksaminationsgrundlaget – se fælles retningslinjer for prøven.	

Eksempel 2 med prøve i skoleperiode 3 eller 3A

Forløbet illustrerer en prøve i skoleperiode 3 ved hjælp af en figur og et skema. Forløbet illustrerer en prøve i skoleperiode 3A ved hjælp af skemaet, der også indeholder en beskrivelse af prøve i skoleperiode 3.

Figuren viser afholdelse af prøve i skoleperiode 3.

Skemaet beskriver afholdelse af prøve i skoleperiode 3 eller 3A.

Eksempel 2	Vejledende varighed	Tema	Indhold/Emner	Øvrige fag
Skoleperiode 1 5 uger	1 uge	Social- og sundhedsassistent	Grundlæggende forståelse for assistentens og de øvrige faggruppers kompetenceområder, herunder intro til delegering.	Alle fag, undtagen Farmakologi og medicin håndtering
Praktik 1A 22 uger			Arbejde teoretisk med medicinens virkning og bivirkning og anvende denne ved observation af borgere. ²	
Skoleperiode 1A 2 uger	1 uge	Medicin håndtering og lovgivning 1	Sundhedslov. Autorisationslov. Delegering/videredelegering. Instrukser og vejledninger. Anatomi og fysiologi Intro til farmakokinetik og farmakodynamik i forhold til udvalgt organ fx mave/tarmsystemet.	Somatisk sygdom og sygepleje Kvalitet og udvikling

² Det forudsættes, at hjælpere med merit gør sig bekendt med disse mener forud for optag til skole.

	----- 1 uge	----- Tidlig opsporing 1	Intro til farmakologiopgave i praktik 1B. ----- Anatomi og fysiologi Intro til farmakokinetik og farmakodynamik i forhold til udvalgt organ fx nyrerne. Kvalitetssikring – UTH – risikobaseret tilsyn. Intro til farmakologiopgave i praktik 1B.	
Praktik 1B 18 uger			Udarbejdelse af farmakologiopgaven, som kan integreres i undervisningen.	
Skoleperioder 2 15 uger <i>I forhold til temaernes varighed vil der være intro i S2, og så arbejdes der videre på S3, både i forhold til fordybelse og inddragelse af erfaringer fra somatisk praktik.</i>	<i>Temaernes varighed kan være af en uge. Antallet af temaer, hvor farmakologi og medicinhåndtering indgår vil afhængige af, hvor mange mål fra faget, der arbejdes med på S2.</i>	Tematitler udarbejdes.	<i>Integrere Farmakologiopgaven i undervisningen på S2 ved dels at inddrage denne i temaerne, hvor det er muligt, og dels ved at eleven kan uddybe sin besvarelse med ny viden fra temaerne – opgaven kan herved udgøre eksaminationsgrundlaget.</i> Indholdet dækker målene for faget og afhængig af hvilke mål, der arbejdes med, vil indholdet s omfang variere. Fortsat farmakokinetik og farmakodynamik – anatomi og fysiologi. Speciel farmakologi, herunder virkning og bivirkning, kontraindikationer, interaktioner, dispenseringsformer samt hovedgrupper. Opsamling på lovgivning og delegering. Pædagogiske metoder, herunder vejledning, motivation og	Alle fag indgår med mål i temaerne.

			<p>selvadministration – samskabelse, concordance, compliance (engelsk adherence). Sektorovergange og samarbejde med almen praksis og apotek.</p> <p>Medicinregning. Hygiejne og risikofaktorer. Arbejds miljø. Mundtlig og skriftlig dokumentation.</p>	
Der kan være en mulighed for at afholde en delprøve eller anden form for feedback, inden eleverne går ud i P2.			Feedback individuelt eller i grupper à 3 elever, fx 10 minutters samtale eller skriftlig opgave/synopsis.	
Praktik 2			Udarbejdelse af farmakologiopgaven, som kan integreres i undervisningen.	
<p>Skoleperiode 3</p> <p><i>I forhold til temaernes varighed vil der være intro i S3, og så arbejdes der videre på S3, både i forhold til fordybelse og inddragelse af erfaringer fra somatisk og</i></p>	<p><i>Temaernes varighed kan være af en uge. Antallet af temaer, hvor farmakologi og medicin håndtering indgår vil afhænge af, hvor mange mål fra faget, der arbejdes med på S3.</i></p>	Tematitler udarbejdes.	<p><i>Integrere Farmakologiopgaven i undervisningen på S3 ved dels at inddrage denne i temaerne, hvor det er muligt, og dels ved at eleven kan uddybe sin besvarelse med ny viden fra temaerne – opgaven kan herved udgøre eksaminationsgrundlaget.</i></p> <p>Fortsat farmakokinetik og farmakodynamik – anatomi og fysiologi.</p> <p>Speciel farmakologi, herunder virkning og</p>	Alle fag indgår med mål i temaerne.

psykiatrisk praktik.			<p>bivirkning, kontraindikationer, interaktioner, dispenseringsformer samt hovedgrupper. Opsamling på lovgivning og delegering. Pædagogiske metoder, herunder vejledning, motivation og selvadministration – samskabelse, concordance, compliance (engelsk adherence) Sektorovergange og samarbejde med almen praksis og apotek</p> <p>-----</p> <p>Medicinregning Hygiejne og risikofaktorer Arbejds miljø Mundtlig og skriftlig dokumentation.</p>	
Obligatorisk prøve	1 uge	Prøve i Farmakologi og medicin håndtering	<p>Slutning af skoleperiode 3.</p> <p>Der er mulighed for opsamling på alle målene samt forberedelse til prøven, herunder udarbejdelse af disposition.</p> <p>Eksaminationsgrundlaget – se fælles retningslinjer for prøven.</p>	
Praktik 3A			Dataindsamling, som kan integreres i undervisningen.	
Obligatorisk prøve Skoleperiode 3A	1 uge	Prøve i Farmakologi og medicin håndtering	<p>I starten af S3A er der mulighed for opsamling på alle målene samt forberedelse til prøven, herunder udarbejdelse af disposition.</p> <p>Eksaminationsgrundlaget – se fælles retningslinjer for prøven.</p>	

Samarbejdet med praktikken

Opgaver i de respektive praktikker afhænger af den model for tilrettelæggelse, som skolen har valgt. Skolen tager initiativ til i samarbejde med praktikken at sikre, at alle praktikvejledere er bekendt med disse og med egne opgaver i relation hertil. Herunder i særdeleshed til begrænsningerne i forhold til indsamling og videregivelse af data til brug for skoleundervisningen og prøven.

Dataindsamling sker i praktikken efter anvisninger udarbejdet i samarbejde med skolerne. Der lægges vægt på, at al dataindsamling er *fuldstændigt anonymiseret*, således at den enkelte borger/patient ikke vil kunne identificeres. Fokus er således alene på borgeren/patientens diagnoser og de dertil knyttede medicineringer.

Datasikkerhed/Dataetik er i fokus. Ikke mindst med udsigten til væsentligt skærperede regler for opbevaring og håndtering af persondata (jf. forslag til lov om databeskyttelse samt EU's nye databeskyttelses-forordning).

Databeskyttelsesloven forventes at træde i kraft medio 2018. Derfor er det af afgørende betydning for skolerne, at de data, eleverne indsamler i praktikken, og som videregives til skolerne, som grundlag for den efterfølgende undervisning og prøve, har en sådan karakter, at data om diagnoser, behandlingsforløb, medicinering og øvrige personlige og sociale forhold på intet tidspunkt kan forbindes til den enkelte borger/patient.

Vejledningen omfatter i Bilag 1 et forslag til et skema til brug for indsamling af sådanne anonymiserede data, der dels omfatter alle relevante aspekter af diagnosticering og medicinering og samtidigt sikrer, at eleven ikke uforvarende i sin indsamling af og videregivelse af data bringer sig i modstrid med gældende ret på området.

Derved sikres det også, at skolerne ikke pålægges ekstra opgaver til sikring af sådanne data. Der vil forud for hver praktik blive vejledt indgående i retningslinjerne for indsamling og videregivelse af disse data.

Et forslag til opgaver og hjælpeskema til dataindsamling, der ikke omfatter personfølsomme data, præsenteres i Bilag 1.

Læremidler

Lærebøger – opgavesamlinger

Artikler fra fagblade m.v.

Online ressourcer (herunder APP's)

Fælles retningslinjer for den obligatoriske prøve

Arbejdsgruppens anbefalinger til praktiske anvisninger

I stor udstrækning læner arbejdsgruppens anbefalinger sig op ad PASS-udvalgets udkast, og derfor foreslår arbejdsgruppen følgende:

- Skolen fastsætter den nærmere beskrivelse af kravene til materialet, der skal indgå som eksaminationsgrundlag, og som afleveres inden prøven, samt fristen for aflevering af materialet.
- Eleven har en dag til forberedelse af prøven. I denne periode har eleven ikke undervisning, men kan selv disponere sin tid til forberedelse.
- Prøven varer 30 minutter. Eleven kan indlede med et oplæg på ca. 10 minutter, derefter ca. 15 minutter til samtale og 5 minutter til votering og tilbagemelding.
- Eksaminationen skal synliggøre væsentlige mål for faget, der er relevante i forhold til elevens eksaminationsgrundlag.

Mål og krav, eksaminationsgrundlag, bedømmelsesgrundlag og bedømmelseskriterier

Mål og krav
Hvilke mål og krav der er væsentlige for prøven.
<p><i>Prøven skal give eleven mulighed for med et fagligt fokus at demonstrere kompetencer inden for det uddannelsesspecifikke fag. Kravet for at bestå er, at eleven på avanceret niveau demonstrerer kompetencer inden for fagets mål. Eleven skal ikke nødvendigvis berøre alle mål for at bestå.</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Eleven kan anvende viden om lovgivning, instrukser, vejledninger og lokale procedurer til at forklare social- og sundhedsassistentens ansvar og kompetenceområde til selvstændigt at kunne varetage medicinhåndtering i gældende praksis, herunder delegering, videredelegering, ledelsens ansvar og akkreditering.2. Eleven kan anvende viden om kvalitetssikring og utilsigtede hændelser (UTH) til selvstændigt og i det tværfaglige samarbejde at kunne fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicinhåndtering i praksis, herunder dokumentere, indrapportere samt følge op på embedslægetilsyn.3. Eleven kan anvende viden om anatomi og fysiologi til at forklare lægemidlers farmakokinetik, herunder absorption, distribution og elimination og farmakodynamik.4. Eleven kan anvende beregninger af medicin for at fremme patientsikkerheden og forebygge fejl ved medicinhåndtering.5. Eleven kan anvende viden om almen og speciel farmakologi, herunder psykofarmaka til at observere virkninger og bivirkninger samt forklare kontraindikationer, interaktioner og dispenseringsformer inden for de mest almindelige hovedgrupper, herunder hvilken betydning det har for observationen af borgere og patienter.6. Eleven kan anvende viden om sundhedspædagogiske metoder, redskaber og praksisformer, herunder vejledning, motivation, og selvadministration i samarbejdet med borgere, patienter og pårørende i primær og sekundær sektor, herunder samarbejde med almen praksis til at øge kvaliteten og patientsikkerheden ved medicinhåndtering.

<p>7. Eleven kan anvende viden om hygiejne og risikofaktorer ved medicinhåndtering herunder arbejdsmiljøudvalgets opgave og arbejdsmiljøcertificering til at forebygge arbejdsskader i praksis.</p>
<p>Eksaminationsgrundlag Prøvens eksaminationsgrundlag er det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra.</p>
<p>Eksaminationsgrundlaget er elevens indsamlede og bearbejdede data, beregningsopgaver og øvrige observationer samt materiale fra undervisningen.</p> <p>Eksaminationsgrundlaget skal give eleven mulighed for at</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificere og afgrænse relevante problemstillinger. • Inddrage teoretisk viden og praktiske erfaringer til at reflektere over og diskutere udvalgte problemstillinger. • Reflektere over betydningen af eget kompetenceområde i forhold til handlemuligheder i eget praksisfelt. • Anvende faglige begreber ved mundtlig og skriftlig formidling. <p>Lokal tilrettelæggelse skal fremgå af eksaminationsgrundlaget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolen skal beskrive det materiale, der kan indgå i eksaminationen. • Skolen skal sikre den lokale sammenhæng mellem prøvens udformning og undervisningen.
<p>Bedømmelsesgrundlag Prøvens bedømmelsesgrundlag, herunder hvilke produkter, processer eller præsentationer, der gøres til genstand for bedømmelsen og eventuel vægtning.</p>
<p>Prøven er mundtlig og omfatter praktiske erfaringer og teoretisk viden. Det er elevens mundtlige præstation, der udgør bedømmelsesgrundlaget.</p> <p>I bedømmelsen vægtes elevens evne til at inddrage teoretisk viden og praktiske erfaringer i en refleksion over og diskussion af problemstillingerne.</p> <p>Eleven skal demonstrere kompetencer inden for det udsnit af væsentlige mål for faget, der er relevante for elevens eksaminationsgrundlag.</p>
<p>Bedømmeskriterier Med udgangspunkt i bedømmelsesgrundlaget skal det beskrives, hvad der lægges vægt på ved vurderingen af elevens præstation.</p>
<p>Prøven bedømmes ud fra 7-trinsskalaen. Prøven skal bestå, inden der kan udstedes et skolebevis.</p> <p>I bedømmelsen lægges der særlig vægt på, at eleven på avanceret niveau kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificere og afgrænse relevante problemstillinger. • Inddrage teoretisk viden og praktiske erfaringer til at reflektere over og diskutere udvalgte problemstillinger. • Reflektere over betydningen af eget kompetenceområde i forhold til handlemuligheder i eget praksisfelt.

- Anvende faglige begreber ved mundtlig og skriftlig formidling.

Efterfølgende praktik- og skoleperioder

Uanset placeringen af undervisningen i faget skal farmakologiske problemstillinger indgå i den senere undervisning i sygeplejefagene og naturfag (hvis faget ikke er afsluttet), og elevernes farmakologiske færdigheder bør fortsat adresseres og udvikles i de efterfølgende praktikperioder.

Forslaget er udarbejdet i henhold til Uddannelsesordning for social- og sundhedsassistentuddannelsen af 1. januar 2017. Rammerne for prøven i farmakologi og medicin håndtering følger i øvrigt reglerne i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (Hovedbekendtgørelsen), BEK nr. 367 19/04/2016. Herudover er prøven underlagt bestemmelserne i Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 41 af 16/06/2014.

BILAG 1

• Opgaver og hjælpeskema/skabelon til dataindsamling i praktik 1, 2 og 3

Farmakologiopgaverne er udarbejdet af en arbejdsgruppe under det Regionale Praktik Udvalg, Region Hovedstaden, december 2017. Anbefalingen er, at materialet anvendes for gennem hele uddannelsen at sikre progression og sammenhæng i social- og sundhedsassistentelevenes læring i forhold til Farmakologi og medicin håndtering.

Der er udarbejdet tre forskellige farmakologiopgaver – en til hver praktik, da det kan give eleven og praktikstedet det mest anvendelige og overskuelige redskab at arbejde ud fra. Eleven opfordres til at bære tidligere udarbejdede farmakologiopgaver med sig i praktik 2 og 3 samt i skoleperioderne.

De tre opgaver er opbygget ud fra en fælles model:

- De to første sider indeholder en generel information om opgaverne og går igen i alle tre opgaver.
- Herefter følger skabelonen, som eleven skal arbejde ud fra. Der er spørgsmål i skabelonen, der går igen i de tre praktikperioder, og der er spørgsmål, der er tilpasset, så de retter sig mod den enkelte praktikperiode. Progressionen sikres via udvælgelse af borger og situation.

Skabelonen består af:

- En generel del, der omhandler lovgrundlaget for social- og sundhedsassistentens arbejde med farmakologi og medicin håndtering.
- En specifik del, der retter sig mod den medicinske behandling hos en udvalgt borger.
- Pædagogiske overvejelser i forhold til samarbejdet med borgeren og eventuelle pårørende.

I bilag 1 er de tre farmakologiopgaver samlet i én opgave for at gøre det mere overskueligt at orientere sig i spørgsmålene i skabelonen og se, hvor spørgsmål går igen i alle tre praktikker, og hvor spørgsmålene adskiller sig. Det er stadig hensigten, at der skal være særskilte opgaver til de tre praktikker.

Da alle tre farmakologiopgaver er samlet i én opgave i bilag 1, er der med grøn tekst markeret, hvad der er særligt gældende for praktik 2 – og når der står */patient* er dette også gældende for P3.

Farmakologiopgave i praktik 1, 2 og 3

Farmakologi og medicin håndtering for social- og sundhedsassistentelever i praktikuddannelsen

Hensigten med opgaverne i farmakologi og medicin håndtering

Hensigten med opgaverne er, at social- og sundhedsassistenteleven gennem hele uddannelsen har fokus på professionel medicin håndtering *i et samarbejde med borgere og patienter med grundlæggende behov i et tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i det nære og det sammenhængende sundhedsvæsen.*

Bekendtgørelse om erhvervsuddannelse til social- og sundhedsassistent, BEK. Nr. 616 af 31/05/2017

Der er tre farmakologiopgaver, én opgave til hver praktikperiode. De tre opgaver tager alle udgangspunkt i praktikmål 9:

9. Eleven kan selvstændigt efter praktikstedets retningslinjer og efter delegation varetage medicin håndtering, observere virkning/bivirkninger samt dokumentere og samarbejde med borger/patient i den medicinske behandling.

Uddannelsesordning for social- og sundhedsassistentuddannelsen, gældende fra 1. juli 2017

Opgavernes opbygning

Opgaverne er udarbejdet med spørgsmål, der hjælper eleven med at være undersøgende, og som samlet set afspejler en teoretisk og praktisk progression i farmakologi og medicin håndtering. Til hver opgave knytter der sig et særligt fokus, jf. nedenstående skema.

Praktik 1	Praktik 2	Praktik 3
Første opgave udarbejdes i slutningen af praktik 1B. Fokus er på farmakologi og medicin håndtering hos en borger med kronisk sygdom, der relaterer sig til hjerte, lunger eller diabetes. Det/de præparater, der arbejdes med, skal være behandling for en af de tre nævnte kroniske sygdomme. Borgerens tilstand skal være stabil og i delvist forudsigeligt sygeplejeforløb.	Anden opgave udarbejdes efter midtvejsevalueringen i praktik 2. Fokus er på farmakologi og medicin håndtering af psykofarmaka hos en borger/patient med en psykiatrisk sygdom. Borgerens/patientens tilstand skal være stabil og i delvist forudsigeligt sygeplejeforløb.	Tredje opgave udarbejdes i praktik 3. Fokus er på farmakologi og medicin håndtering hos en borger/patient med en eller flere sygdomme. Borgerens/patientens tilstand skal være stabil og i delvist forudsigeligt sygeplejeforløb.

Opgaverne er opbygget af:

- En generel del, der omhandler lovgrundlaget for social- og sundhedsassistentens arbejde med farmakologi og medicin håndtering.
- En specifik del, der retter sig mod den medicinske behandling hos en udvalgt borger.
- Pædagogiske overvejelser i forhold til samarbejdet med borgeren og eventuelle pårørende.

Som dokumentation af opgaven udarbejder eleven et skriftligt dokument i skriftstørrelse 12 med en linjeafstand på 1,5; svarende til ca. 4 – 5 sider udfyldt opgaveskabelon. Opgaveskabelonen starter på side 3 ved overskriften Farmakologi og medicin håndtering, opgave. Spørgsmålene besvares i skabelonen, hvor felternes størrelse kan tilpasses besvarelsen. Besvarelsen udarbejdes elektronisk.

Tilrettelæggelse af arbejdet med opgaverne

Før praktikstart introducerer skolen eleverne til de enkelte opgaver, herunder hvordan opgaven skal afleveres til skolen. Opgaven kan efterfølgende anvendes i undervisningen på skolen.

Praktikstedet vejleder eleverne individuelt eller i gruppe til den enkelte opgave. Herefter udarbejder eleven en individuel besvarelse. Det anbefales, at arbejdet med opgaven strækker sig over en uge. Det anbefales ligeledes, at den enkelte elev i slutningen af perioden har en dag til at udarbejde den skriftlige besvarelse. Efterfølgende deler eleven sin viden og refleksioner i forbindelse med opgaven med praktikstedet. Praktikstedet giver eleven en mundtlig tilbagemelding, der kan understøtte elevens videre arbejde med farmakologi og medicin håndtering.

Er eleven i praktik et sted, hvor der ikke bliver administreret medicin, må eleven tale med den praktikansvarlige eller uddannelseskonsulenten om lokale løsninger, som gør det muligt at arbejde med farmakologi opgaven.

P1: Eleven beskriver, hvad eleven har arbejdet med på skolen af relevans for farmakologi opgaven i praktiken.

P2 + P3: Eleven beskriver, hvad eleven har arbejdet med på skolen og i tidligere praktik af relevans for farmakologi opgaven i kommende praktik.

Skriv her:

Farmakologi og medicinhandling, opgave

Den generelle del: Social- og sundhedsassistentens pligter og ansvarsområde ifølge gældende lovgivning

<p>P1: Hvilken betydning har Sundhedsloven, Autorisationsloven og Grundloven for social- og sundhedsassistentens arbejde i forbindelse med medicinhandling?</p> <p>P2: Hvilken betydning har Sundhedsloven, Autorisationsloven, Grundloven og Bekendtgørelse af lov om tvang i psykiatrien (Psykiatriloven) for social- og sundhedsassistentens arbejde i forbindelse med medicinhandling?</p> <p>P3: Hvilken betydning har lovgivningen for social- og sundhedsassistentens arbejde i forbindelse med medicinhandling?</p>
Skriv her:
P1 + P2 + P3: Hvilke vejledninger, instrukser og retningslinjer anvender social- og sundhedsassistenten i forbindelse med farmakologi og medicinhandling på praktikstedet?
Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvordan er delegation og medicinhandling beskrevet på praktikstedet?
Skriv her:
P1 + P2 + P3: Hvad er social- og sundhedsassistentens opgave og ansvar i forbindelse med delegation af medicinhandling på praktikstedet?
Skriv her:
P1: Hvilke andre faggrupper samarbejder social- og sundhedsassistenten med i forhold til medicinhandling, og hvad er de andre faggruppers opgaver og ansvar?
P2 + P3: Hvordan samarbejder social- og sundhedsassistenten tværprofessionelt og tværsektorielt om farmakologi og medicinhandling til den udvalgte borger/patient?
Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvad er formålet med at indberette utilsigtede hændelser (UTH)?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Undersøg hvilke former for UTH og nærhændelser i forhold til medicinhandling, der eventuelt finder sted på praktikstedet?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvordan arbejder praktikstedet med at lære af og forebygge UTH i forbindelse med medicinhandling?

Skriv her:

Den specifikke del: Farmakologi og medicinhandling

I samarbejde med praktikstedet udvælger eleven en borger/patient og et til to præparater (i P2 skal der stå psykofarmaka) fra borgerens/patientens medicinske behandling. Det er praktikstedets vurdering, hvilke præparater der er relevante i forhold til behandlingen af borgerens/patientens kroniske (i P2 skal der stå psykiatriske) sygdom. Det må ikke være intravenøse injektioner. Hvis borgeren/patienten ikke ønsker at oplyse om sin medicin, så tal med praktikstedet om, hvilken behandling der kunne være aktuel for borgeren/patienten og tag udgangspunkt i dette.

P1 + P2 + P3: En kort beskrivelse af borgerens/patientens tilstand og symptomer, der danner grundlag for borgerens/patientens medicinske behandling – i forhold til de valgte præparater:

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Oversigt over borgerens/patientens medicin med tydeliggørelse af de valgte præparater. Tag evt. en kopi med af borgerens FMK eller medicinskema i anonymiseret form.

P1 + P2 + P3: Beskriv de udvalgte præparaters farmakokinetik, herunder absorption, first pass, distribution, elimination, beregning af halveringstid og metabolisering?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Beskriv udvalgte præparaters farmakodynamik, herunder virkning, bivirkninger, interaktioner, kontraindikationer og dispenseringsformer?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvilke observationer er relevante i forhold til borgerens/patientens sygdom, tilstand og behandling med de udvalgte præparater?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Jævnfør journalføringspligt – hvordan dokumenterer social- og sundhedsassistenten observationer i forbindelse med medicinhandling til den enkelte borger på praktikstedet?

Skriv her:

--

P1 + P2 + P3: Hvad skal social- og sundhedsassistenten være opmærksom på i forbindelse med medicinadministration, herunder ophældning, dosering, dokumentation og hygiejne?

Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvordan kan social- og sundhedsassistenten finde frem til eller kontrollere medicindoseringen ved hjælp af beregninger af fx styrken pr. tablet, antallet af tabletter, styrken pr. ml ved subkutan eller intramuskulær injektion, eller den ordinerede volumen ved infusion?

Skriv her:

Den afsluttende del: Samarbejde med og om borgeren

P1: Hvilket ansvar har social- og sundhedsassistenten på praktikstedet i forhold til samarbejdet med borgeren om den udvalgte medicin?
P2+P3: Hvilket ansvar har social- og sundhedsassistenten tværprofessionelt og tværsektorielt i forhold til samarbejdet med borgeren/patienten om den udvalgte medicin?
Skriv her:

P1 + P2 + P3: Beskriv borgerens/ patientens fysiske og psykosociale forudsætninger for at deltage i medicinhåndteringen med henblik på at kunne mestre sin situation, fx borgerens borgerens/ patientens viden om virkning, bivirkning?
Skriv her:
P1 + P2 + P3: Hvilke sygeplejefaglige refleksioner gør du dig i denne forbindelse?
Skriv her:
P1 + P2 + P3: Hvilke pædagogiske refleksioner gør du dig i forhold til at inddrage borgeren/patienten i forhold til den ordinerede behandling og medicinhåndtering?
Skriv her:

P1 + P2 + P3: Hvilke refleksioner gør du dig i forhold til at inddrage borgerens/ patientens pårørende/netværk i medicinhåndteringen?
Skriv her: